

Sygn. akt III AUa 157/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 czerwca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja (spr.)
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz SO del. do SA Jadwiga Szumielewicz
Protokolant: protokolant sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 9 czerwca 2016 r. w Lublinie

sprawy A. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji A. W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu

z dnia 8 grudnia 2015 r. sygn. akt IV U 762/15

oddala apelację.

Jadwiga Szumielewicz Elżbieta Czaja Małgorzata Rokicka – Radoniewicz

Sygn. akt III AUa 157/16

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 19 maja 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił A. W. przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, ponieważ nie udowodnił on 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca podnosząc, iż spełnia wymogi niezbędne do przyznania mu prawa do dochodzonego świadczenia, ponieważ pracował w szczególnych warunkach przez wymagany okres, na stanowisku malarza.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wskazując, iż wnioskodawca nie udowodnił okresu 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach uprawniającego do niższego wieku emerytalnego. Pozwany przyznał, że skarżący legitymuje się wymaganym 25-letnim okresem ubezpieczenia oraz spełnia pozostałe ustawowe wymogi niezbędne do uzyskania przez niego prawa do emerytury.

Wyrokiem z dnia 8 grudnia 2015 roku Sąd Okręgowy w Zamościu oddalił odwołanie.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

A. W., urodzony (...), w dniu 13 kwietnia 2015r. złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca pracował od 25.06.1974r. do 31.01.1978r. w (...)w T. na stanowisku malarza, z tym że w okresie od 26.10.1974r. do 06.11.1976r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Skarżący po odbyciu służby wojskowej powrócił do pracy w ciągu 30 dni od jej odbycia, tj. 01.12.1976r. Do jego obowiązków na powyższym stanowisku pracy należało przede wszystkim malowanie farbami wapiennymi przy użyciu pędzli ścian obór w Państwowych Gospodarstwach Rolnych (ok. 30%) oraz ścian mieszkań w blokach mieszkalnych (ok. 70%). Malowanie to odbywało się przede wszystkim, jak sam wskazał ubezpieczony, z poziomu zerowego lub przy użyciu drabin malarskich, a więc nie na wysokości. Tego rodzaju praca stanowiła około 70% wszystkich prac jakie wykonywał skarżący. Malował on nadto farbami olejnymi otwory okienne i drzwiowe oraz lamperie, który to rodzaj prac stanowił około 20% wszystkich wykonywanych przez niego prac. Około 10% wszystkich wykonywanych przez niego prac stanowiło malowanie farbami nitro (do metalu) rur i innych konstrukcji metalowych. Okres wykonywania tej pracy nie podlega zaliczeniu do stażu wykonywania przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach, gdyż praca malarza malującego przede wszystkim farbami wapiennymi i olejnymi ściany budynków (z różnego rodzaju pustaków, cegły i płyt żelbetonowych), nie na wysokości, nie stanowi wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W okresie od 19.04.1978r. do 31.03.1996r. skarżący pracował w (...) Spółdzielni (...) w Z. Zakładzie (...) w T. (forma organizacyjno-prawna pracodawcy skarżącego ulegała zmianom) również przede wszystkim na stanowisku malarza. Do jego obowiązków na powyższym stanowisku pracy należało przede wszystkim malowanie farbami wapiennymi przy użyciu pędzli ścian mieszkań, biur, kotłowni, hal produkcyjnych i innych pomieszczeń. Malowanie to odbywało się przede wszystkim z poziomu zerowego lub przy użyciu drabin malarskich, a więc nie na wysokości. Tego rodzaju prace stanowiły około 70% - 80% wszystkich prac jakie wykonywał skarżący. Malował on nadto farbami olejnymi otwory okienne i drzwiowe, który to rodzaj prac stanowił około 20% wszystkich wykonywanych przez niego prac. Około 10% wszystkich wykonywanych przez niego prac stanowiło malowanie farbami nitro (do metalu) elementów metalowych. Nadto wnioskodawca wykonywał także inne rodzaje prac jakie zlecili mu przełożeni. Wykonywał wykopy pod fundamenty, pracował za pomocnika murarza, pracował na stanowisku wykładzinowego zbiorników na wino (praca polegała na uszczelnianiu zbiorników), układał płytki ceramiczne oraz wykonywał szereg innych niefachowych prac budowlanych (np. rozbijał elementy betonowe)(jak zeznał nie pracował natomiast, wbrew treści dokumentu znajdującego się w aktach osobowych, na stanowisku szlifierza, a jedynie czasami czyścił z rdzy szcztoką drucianą elementy metalowe). Okres wykonywania także tej pracy nie podlega zaliczeniu do stażu wykonywania przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach, gdyż, jak zostało to już wyżej wskazane, praca malarza malującego przede wszystkim farbami wapiennymi i olejnymi ściany budynków (niewątpliwie z różnego rodzaju pustaków, cegły i płyt żelbetonowych), nie na wysokości, nie stanowi wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Nadto wnioskodawca w tym okresie pracy wykonywał szereg niefachowych prac budowlanych jakie zlecali mu przełożeni ww., których ustawodawca również nie zaliczył do prac wykonywanych w szczególnych warunkach. Przy czym ani wnioskodawca, ani świadkowie nie potrafili określić dat (czasokresu) wykonywania tych niefachowych prac budowlanych przez skarżącego.

Jak wynika z umowy z dnia 01.08.1990r. stosunek pracy wnioskodawcy przekształcił się z tym dniem w spółdzielczy stosunek pracy, ale nie ma to znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, gdyż skarżący w żadnych ze spornych okresów nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach.

Z powyższego jednoznacznie wynika, iż wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. nie legitymuje się wymaganym stażem pracy w szczególnych warunkach wynoszącym co najmniej 15 lat.

Powyższych ustaleń Sąd dokonał na podstawie zeznań wnioskodawcy oraz zeznań świadków: E. B., A. B., A. J. i M. K., którym dał wiarę. Zeznania te znajdują potwierdzenie w dokumentach zebranych w sprawie, a w szczególności w treści dokumentów znajdujących się w aktach osobowych skarżącego.

W myśl art. 184 ust. 1 i 2. ustawy dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonemu mężczyźnie urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku 60 lat, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (czyli na dzień 1 stycznia 1999 r.) osiągnął:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury, tj. 15 lat oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (tj. 25 lat).

Emerytura, o której mowa w ust. 1 przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W świetle § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43), okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń w wysokości i na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W ocenie Sądu wnioskodawca nie udowodnił, z przyczyn opisanych wyżej, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał w spornych okresach wyżej opisanych pracę w szczególnych warunkach przez okres co najmniej 15 lat. W świetle cyt. rozporządzenia rodzaj wykonywanych prac przez skarżącego oraz charakter ich wykonywania nie pozwala uznać, że w jakimkolwiek okresie swojej pracy zawodowej wykonywał on pracę w szczególnych warunkach.

W wyroku z dnia 21 listopada 2001r. sygn. akt. II UKN 598/00, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, iż o uprawnieniu do emerytury na podstawie § 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze decyduje łącznie spełnienie przez pracownika wszystkich warunków określonych w tym przepisie, a nie jego przekonanie, że charakter lub warunki pracy wystarczą do uznania jej za wykonaną w szczególnych warunkach. Ponadto Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 grudnia 1997r., sygn. akt II UKN 417/97 wskazał, że nie korzysta z uprawnienia do emerytury przy niższym wieku emerytalnym pracownik, który nie udowodnił, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Sąd Okręgowy w pełni podziela powyższe poglądy prawne.

Dodatkowo Sąd podniósł iż emerytura w obniżonym wieku emerytalnym jest świadczeniem stanowiącym odstępstwo od zasady, iż emeryturę ubezpieczony nabywa w ustawowym wieku, dlatego też przepisy przewidujące ten wyjątek muszą być interpretowane w sposób ścisły a nie w drodze wykładni rozszerzającej. Mając na uwadze powyższe i powołane przepisy prawa, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

Powyższy wyrok został zaskarżony apelacją w całości przez wnioskodawcę.

Apelacja zarzuca: błędne ustalenia faktyczne, które miały wpływ na treść wyroku, naruszenie przepisów postępowania tj. art. 233 §1 k.p.c. poprzez nieuzasadnione (bez posłużenia się jakimkolwiek dokumentem) procentowe wyliczenie stanowiące rzekomą podstawę rodzaju i trybu wykonywanych prac, które nie zostały zakwalifikowane do prac w

warunkach szczególnych. Skarżący wnosił o zmianę wyroku i poprzez ustalenie że praca wykonywana była na wysokościach przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna. Ustalenia Sądu I instancji i wyprowadzone na ich podstawie wnioski Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne. Sprawia to, że nie zachodzi potrzeba powtarzania ustaleń faktycznych oraz dokonanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku interpretacji przepisów prawa mających zastosowanie w sprawie niniejszej.

Rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy zależało od ustalenia, czy na gruncie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z treścią § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze możliwe jest uzyskanie przez wnioskodawcę prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Z pośród przesłanek prawa do emerytury w niniejszej sprawie sporne było, czy apelujący legitymował się, co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Jak wynika z ustaleń Sądu wnioskodawca pracował w (...)w T. i w Wojewódzkiej Spółdzielni (...) w Z. Zakładzie (...) w T. na stanowisku malarza, zaś do jego obowiązków pracy należało przede wszystkim malowanie farbami wapiennymi przy użyciu pędzli ścian obór w Państwowych Gospodarstwach Rolnych oraz ścian mieszkań w blokach mieszkalnych, nadto malowanie farbami olejnymi otworów okiennych i drzwiowe oraz lamperii. Malowanie to odbywało się przede wszystkim z poziomu zerowego lub przy użyciu drabin malarskich, a więc nie na wysokości.

Prawidłowo Sąd Okręgowy przyjął, że praca wykonywana przez apelującego w spornych okresach nie może być zakalifikowana jako praca w warunkach szczególnych.

Jednoznacznie należy stwierdzić, że praca malarza malującego przede wszystkim farbami wapiennymi i olejnymi ściany budynków, nie na wysokości, nie jest pracą w szczególnych warunkach. Jak ustalił sąd wnioskodawca w spornym okresie pracy wykonywał także szereg niefachowych prac budowlanych jakie zlecali mu przełożeni których ustawodawca nie zaliczył do prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

Zgodnie z orzecnictwem Sądu Najwyższego nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2013 r. I UK 181/13, LEX 1467148). Podkreślić także należy, że obowiązek udowodnienia wszystkich warunków nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym spoczywa na ubezpieczonym. Biorąc zaś pod uwagę, że prawo do emerytury w wieku obniżonym stanowi odstępstwo od ogólnej reguły, wszelkie istotne wątpliwości, które pojawią się w toku postępowania dowodowego oznaczają nieudowodnienie spełnienia warunków uzyskania prawa do wyjątkowego świadczenia. Wszystkie obowiązki dowodowe w zakresie wykazania, że wykonywana praca spornym okresie miała charakter pracy w warunkach szczególnych, w rozumieniu rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.), obciążają wnioskodawcę, a nie organ rentowy.

Konkludując, raz jeszcze podkreślić należy, że warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku, stale tj. ciągle wykonuje pracę w szczególnych warunkach i nie wykonuje w tym czasie żadnych innych czynności nie związanych z zajmowanym stanowiskiem. Zatem, w przypadku jednoczesnego wykonywania prac wymienionych w powołanym rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 r. z niewymienionymi, nawet gdy stosunek tych prac jest nieproporcjonalnie wysoki na rzecz tych pierwszych, przekreśla to możliwość uznania za pracę w szczególnych warunkach lub szczególnym

charakterze, jako, że nie była wykonywana stale, w pełnym wymiarze czasu pracy (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 18 września 2012 r., III AUa 480/12, LEX nr 1220778).

Reasumując, skarżący nie udowodnił, że legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. W tym stanie rzeczy z uwagi na to, że skarżący nie spełnił wszystkich warunków koniecznych do przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 32 ust. 2 tej ustawy i w zw. z § 2 ust. 1 i § 4 ust. 1 pkt 1 i 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, stwierdzić należy, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny orzekł, na podstawie art. 385 k.p.c., jak w sentencji.